

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ НАУКИ І ОСВІТИ
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІКИ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ХАРКІВСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА
ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

**РОЗВИТОК ХАРЧОВИХ ВИРОБНИЦТВ,
РЕСТОРАННОГО ТА ГОТЕЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВ І ТОРГІВЛІ:
ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ**

*Тези доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 50-річчю заснування
Харківського державного університету
харчування та торгівлі*

У двох частинах

Частина 1

18 травня 2017 р.

Харків
ХДУХТ
2017

УДК 640.4:658.6/9
ББК 65.431.1+65.422-803
Р 64

Редакційна колегія:

О.І. Черевко, д-р техн. наук, проф. (відпов. редактор); *В.М. Михайлов*, д-р техн. наук, проф. (заст. відпов. редактора); *О.О. Гринченко*, д-р техн. наук, проф. (заст. відпов. редактора); *А.А. Дубініна*, д-р техн. наук, проф. (заст. відпов. редактора); *С.В. Михайлова*, канд. техн. наук (відпов. секретар); *В.О. Архипова*, доц.; *А.О. Борисова*, канд. психол. наук, доц.; *М.П. Головка*, д-р техн. наук, проф.; *Г.В. Дейниченко*, д-р техн. наук, проф.; *Н.В. Дуденко*, д-р мед. наук, проф.; *В.В. Євлаш*, д-р техн. наук, проф.; *В.О. Захаренко*, д-р техн. наук, проф.; *Л.В. Кінтєла*, д-р техн. наук, проф.; *А.О. Колесник*, канд. техн. наук, доц.; *О.М. Жданович*, редактор; *Л.П. Малюк*, д-р техн. наук, проф.; *А.М. Одарченко*, д-р техн. наук, проф.; *Д.М. Одарченко*, д-р техн. наук, проф.; *Р.Ю. Павлюк*, д-р техн. наук, проф.; *Є.П. Пивоваров*, д-р техн. наук, проф.; *П.П. Пивоваров*, д-р техн. наук, проф.; *В.В. Погарська*, д-р техн. наук, проф.; *М.І. Погожих*, д-р техн. наук, проф.; *В.О. Потапов*, д-р техн. наук, проф.; *О.В. Самохвалова*, канд. техн. наук, проф.; *О.Г. Терешкін*, д-р техн. наук, проф.; *Ю.М. Тормосов*, д-р техн. наук, проф.

Рекомендовано до видання вченою радою ХДУХТ, протокол № 9 від 28.12.16 р.

Р 64 **Розвиток харчових виробництв, ресторанного та готельного господарств і торгівлі: проблеми, перспективи, ефективність** : Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 50-річчю заснування Харківського державного університету харчування та торгівлі, 18 травня 2017 р. : [тези у 2-х ч.] / редкол. : О. І. Черевко [та ін.]. – Харків : ХДУХТ, 2017. – Ч. 1. – 367, [XXII] с.
ISBN 978-966-405-424-6

Перша частина містить тези доповідей з інноваційних технологій харчової продукції та функціональних оздоровчих продуктів, формування і контролю якості товарів, митних експертиз товарів, удосконалення процесів та обладнання харчових виробництв. Розглянуто результати фундаментальних досліджень у галузі хімічних, фізичних, математичних методів дослідження продуктів харчування. Велику увагу приділено проблемам управління якості та екологічної безпеки.

Збірник розраховано на наукових і практичних працівників, викладачів вищої школи, аспірантів, магістрантів і студентів вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку фахівців для харчової та переробної промисловості, торгівлі, ресторанного, готельного та туристичного господарства, економіки та підприємництва, митних, податкових і економічних служб, фінансових установ.

УДК 640.4:658.6/9
ББК 65.431.1+65.422-803

Видається в авторській редакції

ISBN 978-966-405-424-6

© Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2017

Павлюк Р.Ю., Погарський О.С. Вивчення якості заморожених хлорофіловмісних овочів із використанням рідкого та газоподібного азоту	137
Павлюк Р.Ю., Радченко Л.О., Юр'єва О.О., Біленко Л.М. Біологічно активні речовини натуральних прянощів для оздоровчих продуктів масового харчування	139
Погарська В.В., Павлюк Р.Ю., Максимова Н.П. Вітамінізація кондитерських виробів із використанням β -каротину каротиновмісних овочів та інших БАР із пряно-ароматичної сировини та продуктів бджільництва	141
Погарська В.В., Павлюк Р.Ю., Максимова Н.П., Юр'єва О.О. Комбіновані сирково-рослинні десерти, збагачені натуральними ароматичними кріодобавками	143
Погарська В.В., Стуконоженко Т.А. Вивчення якості заморожених дрібнодисперсних добавок із фруктів методом спектроскопії	145
Самохвалова О.В., Гревцева Н.В., Брикова Т.М. Дослідження зміни показників якості здобного печива з додаванням виноградних порошоків під час зберігання	147
Самохвалова О.В., Гревцева Н.В., Городиська О.В. Вплив виноградних порошоків на реологічні властивості кондитерських мас	149
Самохвалова О.В., Олійник С.Г., Степанькова Г.В., Лапицька Н.В. Вплив шроту зародків вівса на показники якості житньо-пшеничного хліба	151
Серік М.Л., Шурдук І.В. Удосконалення якості м'ясних емульсійних виробів із покращенням мінеральним складом	153
Степанова В.С., Д'яконова А.К. Напої смузі зі збалансованим складом есенціальних жирних кислот	155
Цихановська І.В., Скуріхіна Л.А., Павлоцька Л.Ф. Дослідження впливу залізовмісної біологічно активної добавки на процеси перетравлюваності білків	157
Черно Н.К., Науменко К.И. Водорастворимый маннан дрожжей ...	159
Шидакова-Каменюка О.Г., Новік Г.В., Петова О.М. Зміни стану білково-протеїназного комплексу борошна пшеничного за наявності вторинної горіхової сировини	161
Юр'єва О.О., Павлюк Р.Ю., Погарська В.В. Вивчення якості дрібнодисперсних ароматичних добавок із часнику	163
Янчева М.О., Желєва Т.С. Вплив заморожування-розморожування на структурно-механічні показники м'ясних систем	165

Н.К. Черно, д-р техн. наук, проф. (ОНАПТ, Одесса)

К.И. Науменко, канд. техн. наук, ст. преп. (ОНАПТ, Одесса)

ВОДОРАСТВОРИМЫЙ МАННАН ДРОЖЖЕЙ

Положительное влияние на человеческий организм веществ, содержащихся в продуктах питания, все чаще становится предметом исследований. Научный прогресс позволяет легче находить связь между биохимическими структурами, которые естественным образом встречаются в продуктах питания, и их влиянием на здоровье человека. Успехи в науке и технологиях пробуждают интерес к созданию новых функциональных ингредиентов.

Одним из перспективных функциональных ингредиентов является маннан. Маннаны характеризуются большим разнообразием структур, физико-химических свойств и биологических функций.

К представителям данного класса полисахаридов относят маннан, глюкоманнан, галактоманнан, галактоглюкоманнан. Кроме того, маннаны могут быть полисахаридными составляющими

гликопротеинов. Такими биополимерами являются манопротеины, которые входят в состав клеточной стенке дрожжей. Манопротеины различных видов дрожжей отличаются степенью разветвленности, типами связей основных и боковых цепей, содержанием остатков фосфорной кислоты и др.

Известно, что маннаны являются нетоксичными веществами. При пероральном введении они ингибируют абсорбцию холестерина. При введении другими путями они сочетаются с маннозосвязывающими белками и индуцируют активацию макрофагов, ингибируют репликацию вирусов, стимулируют активность костного мозга, способствуют заживлению ран и позволяют подавлять рост опухолей. Такой диапазон физиологической активности позволяет рассматривать маннаны как важные модификаторы биологического ответа и терапевтические агенты.

Совокупность вышеизложенного определяет актуальность исследований по созданию на основе маннана новых физиологически-функциональных ингредиентов.

Одним из перспективных источников получения маннана может быть дрожжевой осадок, который остается после декантации виноматериалов.

В работе исследована возможность получения маннана из осадка после декантации белых виноматериалов дрожжей рода *Saccharomyces cerevisiae*. Его экстракцию проводили параллельно 3% и 6% растворами NaOH при $T = 50^{\circ}\text{C}$, так как данный полисахарид является щелочерастворимым. В экстрактах определяли содержание белков, углеводов, исследовали моносхаридный состав их гидролизатов (таблица).

Установлено, что наиболее эффективно экстракция маннана происходит при использовании 3% раствора NaOH.

Гель-хроматография углеводной составляющей экстракта на сефадексе G-100 показала, что в составе полисахарида содержится почти 80% фракции, молекулярная масса которой составляет около 95 кДа.

С целью получения водорастворимого продукта исходный щелочерастворимый полисахарид обрабатывали щелочной β -эндоманназой с активностью 50000 ед./г при $T = 50^{\circ}\text{C}$ в течение 24 часов, соотношение фермент:субстрат 1:50. Фермент подвергали инактивации, осадок отделяли, полисахаридную составляющую осаждали спиртом. Получили водорастворимый полисахарид, гель-хроматография которого подтвердила присутствие в нем фракций с молекулярной массой более 30 кДа – 30%, 20 кДа – 17%, около 10 кДа – 50% и менее 0,5 кДа – 3%.

Таблица

Характеристика щелочных экстрактов дрожжевого осадка

С, NaOH	Химический состав, %		Моносахаридный состав гидролизатов				
	белок	углевод	Gal	Glc	Man	Xyl	Ara
3%	40	60	25	20	40	0	15
6%	62	38	следы	40	50	0	10

Согласно литературным данным наибольшую физиологическую активность проявляют маннаны с молекулярной массой менее 20 кДа. В полученном продукте массовая доля фрагментов с соответствующей молекулярной массой составила 70%.

Таким образом, полученные результаты свидетельствуют о возможности применения частичной ферментативной деструкции щелочного маннана из осадка после декантации белых виноматериалов дрожжей *Saccharomyces cerevisiae* для получения водорастворимого маннана, 70% молекул которого характеризуются молекулярными массами в интервале 0,5–20 кДа, что является основой для разработки физиологически-функциональных ингредиентов и диетических добавок на основе водорастворимого маннана дрожжей.